

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/174/2016
Identifikačné číslo spisu: 2015200122
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2015200122.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeniča v právnej veci navrhovateľa: M. A., bytom G., zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Schmidlom, Záhorácka 11/A, 901 01 Malacky proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie Bratislava, ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o vrátenie neprávom vyplatenej sumy na vdoveckom dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, č.k. 43Sd/21/2015-34 zo dňa 16.5.2016 jednomyseľne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave, č.k. 43Sd/21/2015-34 zo dňa 16.5.2016 p o t v r d z u j e.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 19.1.2015, ktorým podľa § 236 ods. 1 písm. b) zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z. (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) uložila navrhovateľovi povinnosť vrátiť neprávom vyplatený vdovecký dôchodok v celkovej sume 1 510,80 €, za obdobie od 14. júla 2014 do 13. januára 2015.

Krajský súd mal za preukázané, že v uvedenom čase bola maloletá M. A. nar. XX.XX.XXXX, dieťa navrhovateľa zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov v zmysle rozsudku Okresného súdu Skalica, č.k. 6P 93/2013-80 zo dňa 16.9.2013 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trnava č.k. 26 CoP 12/2013-114 zo dňa 20.5.2014 aj s uložením povinnosti navrhovateľovi prispievať na výživu maloletej M. sumou 350 € mesačne, k rukám starých rodičov s účinnosťou od 11.5.2013. Taktiež mal za preukázané, že rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 26.5.2008 o priznaní vdoveckého dôchodku bol navrhovateľ poučený o podmienkach nároku na výplatu vdoveckého dôchodku z čoho musel vedieť alebo predpokladať, že zverením dcéry M., do starostlivosti starých rodičov mu nárok na

výplatu vdoveckého dôchodku v zmysle § 74 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. zanikol v spojení s § 236 ods. 1 písm. b) tohto zákona. Krajský súd námietky navrhovateľa o nesprávnom výklade pojmu „stará sa o nezaopatrené dieťa“ a vrátení neprávom vyplatených dávok aj po dovŕšení 18 roku veku dieťaťa (10.11.2014) nepovažoval za také, ktoré by odôvodňovali nesprávnosť či nezákonnosť postupu odporkyne, preto jej rozhodnutie potvrdil a navrhovateľovi trovy konania nepriznal.

Navrhovateľ včas podaným odvolaním žiadal rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Považoval ho za nezákonné z dôvodu nesprávneho právneho výkladu a nedostatočne zisteného skutkového stavu veci. Opakovane namietal, že odporkyňa nesprávne vyložila pojem „stará sa“ o nezaopatrené dieťa, keď tento zúžila tak, že nezohľadnila skutočnosť, že on platením výživného poskytol materiálnu starostlivosť maloletej dcére. Ďalej poukázal na to, že maloletá dcéra bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov len dočasne, keďže dňom XX.XX.XXXX, kedy dovŕšila 18 rok veku, táto náhradná osobná starostlivosť zanikla. Podľa neho v prípade zániku náhradnej osobnej starostlivosti všetky práva a povinnosti k plnoletému, avšak stále nezaopatrenému dieťaťu opäť nadobúda rodič - otec dieťaťa. Za tohto stavu považoval nárok odporkyne za nedôvodný ako aj celé zastavenie vyplácania predmetného nároku podľa iného rozhodnutia.

Odporkyňa sa k odvolaniu nevyjadřila, hoci jej bolo doručené dňa 11.7.2016.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Predmetom konania bolo posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne o povinnosti vrátiť neprávom vyplatené dávky vdoveckého dôchodku.

Pri vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu, najvyšší súd s prihliadnutím na § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje a iba na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uvedie argumentáciu k odvolacím dôvodom.

Podmienky nároku na vdovecký dôchodok upravuje zákon č. 461/2003 Z.z. najmä v ustanoveniach § 74 ods. 1 až 6, pričom navrhovateľovi bolo známe, keďže mu to bolo písomne v rozhodnutiach správneho orgánu uvedené, že vdovec má nárok (po uplynutí jedného roka podľa odseku 2) nárok na výplatu vdoveckého dôchodku aj vtedy, ak sa stará o nezaopatrené dieťa (odsek 3 písmeno a). Odsek 4 citovaného ustanovenia definuje, že nezaopatrené dieťa, „je dieťa, ktoré má po zomretom rodičovi nárok na sirotsky dôchodok, a dieťa, ktoré bolo v rodine zomretého vychovávané, ak ide o vlastné dieťa alebo osvojené dieťa vdovy alebo ak bolo dieťa vdove alebo zomretému manželovi zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu počas trvania manželstva“. Podľa § 28 ods. 1 písm. a) Zákona o rodine súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa.

Z uvedeného vyplýva, že vdovec, ktorý si nárokuje dávky vdoveckého dôchodku aj po uplynutí jedného roka musí splniť všetky zákonné podmienky v súvislosti so starostlivosťou o nezaopatrené dieťa.

Podmienky nároku na výplatu vdoveckého dôchodku okrem už vyššie uvedených dôvodov sa považujú za splnené vtedy, ak sa rodič osobne stará alebo staral o dieťa až do dosiahnutia plnoletosti resp. najdlhšie do dosiahnutia 26. rokov dieťaťa.

Odvolačí súd nemá pochybnosti o tom, že osobná starostlivosť vyžaduje sústavnú a komplexnú starostlivosť do ktorej nesporne patrí aj materiálne zabezpečenie dieťaťa, ale v žiadnom prípade nemožno zaradiť pod uvedený pojem len materiálne zabezpečenie dieťaťa vo forme vyživovacej povinnosti, ako to vymedzuje navrhovateľ. Uvedené vymedzenie ako „tiež“ možnosť výkladu starostlivosti o nezaopatrené dieťa podľa názoru odvolacieho súdu nemôže zodpovedať a ani nezodpovedá zákonu o sociálnom poistení, ale ani analogicky súvisiacemu zákonu o rodine.

Navrhovateľ nepopiera, že vo veci starostlivosti o svoje dieťa prispieval len materiálne (iný spôsob ani nepreukázal ani netvrdil) a ako to vyplýva zo spisového materiálu tak začal konať potom, čo bolo dieťa právoplatným rozhodnutím č.k. 6P 93/2013-80 zo dňa 20.5.2014 zverené do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov, a to s účinnosťou od 11.5.2013. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňom 2.7.2014. Zverením navrhovateľovho dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov potom, čo navrhovateľ opustil ich spoločnú domácnosť dňa 11.5.2013, navrhovateľ prestal spĺňať podmienku starostlivosti o nezaopatrené dieťa pre nárok na vdovecký dôchodok.

Na základe týchto skutočností aj odvolací súd dospel k záveru, že navrhovateľovi boli dávky vdoveckého dôchodku za stanovené obdobie júl až december 2014 vyplácané bez právneho titulu a preto je povinný ich vrátiť.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporkyni trovy konania nepatria zo zákona (§ 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1, § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie senát prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.